Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб’яднанне
па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы намеснік
Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь
__________________ А. І. Жук
“___” ____________2011 г.
Рэгістрацыйны №-ТД- ___ / тып.

ВУСНАЯ НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ
Раздзел II. БЕЛАРУСКІ ФАЛЬКЛОР

Тыпавая вучэбная праграма
для вышэйшых навучальных устаноў
па спецыяльнасці 1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці
1-18 01 01-05 Народная творчасць (фальклор)

УЗГОДНЕНА
Начальнік аддзела
навучальных устаноў
і работы з творчай моладдзю
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь
______________А. У. Рыбчынская
“___” __________2011 г.

Старшыня Вучэбна-метадычнага
аб’яднання па адукацыі ў галіне
культуры і мастацтваў
______________ Б. У. Святлоў
“___” ___________2011 г.

УЗГОДНЕНА
Начальнік упраўлення
вышэйшай і сярэдняй
спецыяльнай адукацыі
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
_____________ Ю. І. Міксюк
“___” ___________2011 г.

Прарэктар па вучэбнай
і выхаваўчай рабоце
дзяржаўнай установы адукацыі
“Рэспубліканскі інстытут
вышэйшай школы”
____________ В. І. Шупляк
“___” ___________2011 г.

Эксперт-нормакантралёр
____
“___” ___________ 2011 г.

Мінск 2011

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Складальнік

А. А. Гулак, старшы выкладчык кафедры этналогіі і фальклору ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Рэцэнзенты:

кафедра этналогіі і фалькларыстыкі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка”;

А. С. Ліс, галоўны навуковы супрацоўнік сектара этналінгвістыкі і фальклору дзяржаўнай навуковай установы “Інстытут мовы і літаратуры імя Я. Коласа і Я. Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі”, доктар філалагічных навук

Рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці тыпавой:

кафедрай этналогіі і фальклору ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 9 ад 24.03.2010 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 7 ад 08.06.2010 г.);

навукова-метадычным саветам па народнай творчасці (па напрамках) Вучэбна-метадычнага аб’яднання па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў (пратакол № 5 ад 11.05.2011 г.)

Адказны за рэдакцыю *В. Б. Кудласевіч*

Адказны за выпуск *А. А. Гулак*

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна “Вусная народная творчасць” складаецца з двух раздзелаў: “Тэорыя фальклору” і “Беларускі фальклор”. Дадзеная праграма прызначана для вывучэння другога раздзела “Беларускі фальклор”.

Праграма распрацавана для вышэйшых навучальных установ Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарту па напрамку спецыяльнасці 1-18 01 01-05 Народная творчасць (фальклор).

Змест раздзела “Беларускі фальклор” прадугледжвае выкладанне з улікам тэарэтычных дасягненняў сусветнай і айчыннай фалькларыстыкі, выкарыстанне значнага навуковага матэрыялу па тэорыі фальклору, даследаванняў па асобных праблемах фальклору, фалькларыстычных зборнікаў, а таксама навукова-публіцыстычных і навукова-папулярных работ.

Выкладанне раздзела “Беларускі фальклор” вучэбнай дысцыпліны “Вусная народная творчасць” прадугледжвае сувязь з іншымі дысцыплінамі: “Этнаграфія”, “Міфалогія” і “Гісторыя Беларусі”.

Мэта вывучэння раздзела – узбагаціць будучага спецыяліста ў галіне беларускай народнай культуры ведамі па беларускім фальклоры як найважнейшай часткі беларускай нацыянальнай культуры на аснове фарміравання нацыянальнай свядомасці і нацыянальнага прафесійнага мастацтва; сфарміраваць у будучых спецыялістаў у галіне беларускай народнай культуры разуменне фальклору як унікальнага і самабытнага мастацтва, якое мае глыбока гуманістычны характар і валодае вялікім багаццем мастацка-выяўленчых сродкаў.

Задачы вывучэння раздзела:

– забяспечыць засваенне студэнтамі асноўных паняццяў і тэрмінаў фалькларыстычнай навукі, азнаёміць з асноўнымі метадамі фалькларыстычнага даследавання;

– пазнаёміць з гісторыяй станаўлення і развіцця навукі аб фальклоры;

– сфарміраваць асновы даследчыцкай культуры студэнта, закласці тэарэтычную базу для развіцця даследчыцкіх навыкаў будучага спецыяліста ў галіне беларускай народнай культуры;

– ажыццявіць тэарэтычнае і практычнае азнаямленне студэнтаў з узорамі беларускага фальклору.

У выніку вывучэння раздзела “Беларускі фальклор” студэнты павінны *ведаць*:

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

– агульнатэарэтычныя пытанні беларускай фалькларыстыкі і асноўныя крыніцы навуковай інфармацыі па фальклоры;

– важнейшыя віды абрадавай і пазаабрадавай народнай творчасці, іх ідэйны змест і сістэму жанраў;

– адмысловыя і адметныя з’явы традыцыйнай духоўнай культуры беларусаў;

– асноўныя метады фалькларыстычных даследаванняў і методыку збірання фальклору.

Студэнты павінны *ўмець*:

– аналізаваць фальклорныя творы з пункту гледжання іх архаікі, прыналежнасці да таго ці іншага абраду ці да пэўнай сістэмы жанраў;

– выяўляць найбольш дасканалыя ў мастацкіх адносінах узоры фальклорных твораў і іх сувязь з іншымі часткамі духоўнай культуры;

– самастойна працаваць з навуковай літаратурай, з першакрыніцамі па прадмеце;

– карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай па пытаннях фалькларыстыкі і сумежных з ёй дысцыплін;

– прымяняць набытыя ўменні ў кантэксце сваёй прафесійнай дзейнасці.

З ліку эфектыўных педагагічных метадаў і тэхналогій навучання, якія садзейнічаюць набыццю студэнтамі ведаў у галіне беларускага фальклору і фарміраванню ў іх вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, вылучаюцца наступныя:

– тэхналогіі вучэбна-даследчыцкай дзейнасці;

– праектныя тэхналогіі;

– метад фалькларыстычнага даследавання;

– метад літаратуразнаўчага аналізу фальклорных тэкстаў.

У адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам на вывучэнне раздзела “Беларускі фальклор” вучэбнай дысцыпліны “Вусная народная творчасць” усяго адведзена 236 гадзін, з якіх 164 – аўдыторныя заняткі (70 гадзін лекцый, 50 – семінарскіх і 44 – практычных).

Рэкамендаваныя формы кантролю ведаў студэнтаў – залік і экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін			
	усяго	лекцыі	сем. зан.	практ. зан.
Уводзіны	1	1		
Раздзел I. Тэарэтычныя асновы раздзела “Беларускі фальклор”				
Тэма 1. Фальклор як частка духоўнай культуры народа	7	3		4
Тэма 2. Вывучэнне фальклору	10	4		6
Раздзел II. Каляндарна-абрадавая творчасць				
Тэма 3. Каляндарна-абрадавая творчасць: генезіс, жанравая структура	6	4		2
Тэма 4. Каляндарна-абрадавая творчасць зімовага цыкла	10	6	2	2
Тэма 5. Каляндарна-абрадавая творчасць веснавога цыкла	14	6	4	4
Тэма 6. Каляндарна-абрадавая творчасць летняга цыкла	12	6	2	4
Тэма 7. Каляндарна-абрадавая творчасць восеньскага цыкла	6	2	2	2
Раздзел III. Сямейна-абрадавая творчасць				
Тэма 8. Сямейна-абрадавая творчасць: генезіс, жанравая структура	6	2		4
Тэма 9. Радзінна-хрэсьбінная паэзія	10	4	4	2
Тэма 10. Вясельная паэзія	12	6	4	2
Тэма 11. Паэзія пахавальнай абраднасці	6	4		2
Раздзел IV. Пазаабрадавы фальклор				
Тэма 12. Песенныя жанры фальклору	18	4	8	6
Тэма 13. Празаічныя жанры фальклору	18	8	8	2
Тэма 14. Малыя празаічныя жанры фальклору	16	6	8	2
Тэма 15. Замовы	6	2	4	
Тэма 16. Народны тэатр	6	2	4	
Разам…	**164**	**70**	**50**	**44**

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Прадмет і задачы раздзела “Беларускі фальклор”. Сувязь з іншымі дысцыплінамі. Вучэбна-метадычнае забеспячэнне.

Азначэнне фальклору. Паняцці “фальклор”, “вуснапаэтычная творчасць”, “народная паэтычная творчасць”, “духоўная культура”, “традыцыйная духоўная культура”. Асноватворныя катэгорыі – універсальныя ўласцівасці фальклорнай творчасці: *сінкрэтызм* як непадзельнасць структурных кампанентаў народнай мастацкай творчасці: слова, музыкі, танца і пантамімы ў традыцыйных відах фальклору; *калектыўнасць* творчага працэсу як дыялектычнае адзінства індывідуальнай і масавай творчасці; *традыцыйнасць* як устойлівасць і паўтаральнасць усіх асаблівасцей і кампанентаў фальклорнага твора; *варыятыўнасць* як спосаб развіцця і пераемнасці існавання народнай творчасці шляхам вар’іравання сюжэтных тэм, матываў, вобразаў, паэтычных сродкаў; *вуснасць* як адсутнасць матэрыяльнай замацаванасці, фіксаваных формаў перадачы фальклорных твораў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Раздзел І. Тэарэтычныя асновы раздзела “Беларускі фальклор”

Тэма 1. Фальклор як частка духоўнай культуры народа

Адлюстраванне ў фальклоры архаічных вераванняў і культаў, працоўнага і сацыяльнага вопыту, народнай этыкі, маралі. Класіфікацыя фальклору па абрадавай, жанравай, сацыяльнай, узроставай прыналежнасці. Поліфункцыянальнасць фальклору: сакральна-магічная, абрадавая, рэлігійная, цырыманіяльная, пазнавальная, выхаваўчая, эстэтычная, геданічная функцыі фальклору. Фальклярызм.

Тэма 2. Вывучэнне фальклору

Асноўныя школы ў гісторыі сусветнай і славянскай фалькларыстыкі: міфалагічная, гісторыка-параўнальная, этналінгвістычная, міграцыйная (кампаратывісцкая), фінская (гісторыка-геаграфічная). Сувязь фалькларыстыкі з этналогіяй, псіхалогіяй, лінгвістыкай, літаратуразнаўствам, мастацтвазнаўствам і культуралогіяй. Агульныя сферы даследаванняў і комплекснае вывучэнне фальклору як поліэлементнай структуры.

Раздзел II. Каляндарна-абрадавая творчасць

Тэма 3. Каляндарна-абрадавая творчасць:
генезіс, жанравая структура

Каляндарна-абрадавая творчасць як першакрыніца, карэнная з'ява народнай культуры. Генезіс каляндарных абрадаў і звязанай з імі паэзіі. Каляндарныя абрады як складаны сакральна-магічны комплекс, у склад якога ўваходзяць славесныя, песенныя, гульнявыя, драматычныя і харэаграфічныя жанры. Спецыфіка міфапаэтычнага асваення рэчаіснасці ў каляндарна-абрадавай паэзіі. Фальклярызацыя хрысціянскіх свят. Гістарычныя перадумовы развіцця і захаванасці беларускай каляндарна-абрадавай паэзіі.

Тэма 4. Каляндарна-абрадавая творчасць зімовага цыкла

Зімовы цыкл земляробчага календара. Падзел песень зімовага цыкла па функцыянальнай прымеце: піліпаўскія, калядныя і шчадроўскія, цярэшкі, масленічныя (запусныя) песні, песні да зімовых карагодаў і гульняў. Адлюстраванне абраднасці ў песнях зімовага цыкла. Песні зімовага цыкла паводле жанравай прыроды: велічальныя, заклінальныя, гумарыстычныя, лірычныя і эпічныя. Паэтызацыя працы земляроба. Міфалагічныя, любоўна-шлюбныя і сямейныя матывы. Павер'і, прыказкі і прыметы зімовага цыкла. Увасабленне гаспадарчага і метэаралагічнага вопыту народа. Гульні і варажба зімовага цыкла.

Тэма 5. Каляндарна-абрадавая творчасць веснавога цыкла

Веснавы цыкл земляробчага календара. Выключнае багацце сацыяльна-этычнага напаўнення. Жанравая разнастайнасць веснавой паэзіі. Падзел песень веснавога цыкла па функцыянальнай прымеце: песні-вяснянкі, валачобныя, юр'еўскія, траецкія (сёмушныя), куставыя, русальныя песні, песні веснавой талакі, песні да веснавых карагодаў і гульняў. Адлюстраванне абраднасці ў песнях веснавога цыкла. Унікальнасць валачобнага абраду і валачобных песень у традыцыйнай культуры беларусаў. Паэтызацыя прыроды, працы і дабрабыту земляроба. Міфалагічныя і любоўна-шлюбныя матывы. Вобразы песень веснавога цыкла. Песні веснавога цыкла паводле жанравай прыроды: велічальныя, заклінальныя, гумарыстычныя, лірычныя і эпічныя. Павер'і, прыказкі, прыметы і іншыя малыя жанры фальклорнай прозы ў каляндарна-абрадавай творчасці веснавога цыкла. Увасабленне гаспадарчага і метэаралагічнага вопыту народа. Варажба, гульні і карагоды веснавога цыкла.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 6. Каляндарна-абрадавая творчасць летняга цыкла

Летні цыкл земляробчага календара. Жанравая разнастайнасць летняй паэзіі. Падзел песень летняга цыкла па функцыянальнай прымеце: касецкія, купальскія, пятроўскія, песні да летніх карагодаў, жніўныя. Унікальнасць захаванасці купальскага абраду і песень у традыцыйнай культуры беларусаў. Адлюстраванне абраднасці і працоўнай дзейнасці ў песнях летняга цыкла. Міфалагічныя, любоўна-шлюбныя і рэалістычна-бытавыя матывы. Вобразы песень летняга цыкла. Песні летняга цыкла паводле жанравай прыроды: заклінальныя, велічальныя, лірычныя, гумарыстычныя, эпічныя, балады. Маральна-этычная і сацыяльная праблематыка. Прыказкі, павер'і і легенды ў каляндарна-абрадавай творчасці летняга цыкла.

Тэма 7. Каляндарна-абрадавая творчасць восеньскага цыкла

Восеньскі цыкл земляробчага календара. Эмацыянальны лад песеннай лірыкі. Падзел песень восеньскага цыкла па функцыянальнай прымеце: ярынныя, ільняныя, талочныя. Адлюстраванне гаспадарчай дзейнасці. Песні восеньскага цыкла паводле жанравай прыроды: ліра-эпічныя, велічальныя. Прыродныя і шлюбна-сямейныя матывы. Вобразы песень восеньскага цыкла. Прыказкі, павер'і і легенды ў каляндарна-абрадавай творчасці восеньскага цыкла.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Раздзел III. Сямейна-абрадавая творчасць

Тэма 8. Сямейна-абрадавая творчасць: генезіс, жанравая структура

Сямейна-абрадавая творчасць як важнейшая частка народнай культуры. Генезіс сямейных абрадаў і звязанай з імі паэзіі. Сямейныя абрады як складаны сакральна-магічны комплекс, у склад якога ўваходзяць славесныя, песенныя, гульнявыя і харэаграфічныя жанры. Сямейна-абрадавы фальклор як крыніца вывучэння светапоглядных уяўленняў, сістэмы сацыяльных адносін, народнага побыту і маралі. Спалучэнне сакральна-магічнай, абрадавай, цырыманіяльнай, эстэтычнай і выхаваўчай функцый.

Тэма 9. Радзінна-хрэсьбінная паэзія

Радзінна-хрэсьбінная паэзія як спецыфічная з'ява беларускай сямейна-абрадавай паэзіі. Радзінная абраднасць. Радзінна-хрэсьбінныя песні паводле жанравай прыроды: заклінальныя, велічальныя, гумарыстычныя, прыпеўкі. Матывы, вобразы і паэтычныя сродкі.

Празаічныя рытмізаваныя жанры: прыгаворкі, тосты-зычанні. Сям'я і народная педагогіка ў прыказках. Захаванасць радзінна-хрэсьбіннай абраднасці і паэзіі ў сучасным жыцці.

Тэма 10. Вясельная паэзія

Вясельная абраднасць. Сінкрэтызм. Жанравае багацце песень беларускага вяселля. Іх рэгламентуючая функцыя. Адлюстраванне этапаў вясельнага абраду ў песнях. Вясельныя песні паводле жанравай прыроды: велічальныя, лірычныя, цырыманіяльна-рытуальныя, сатырычна-гумарыстычныя, прыпеўкі. Матывы, вобразы і паэтычныя сродкі. Славесныя і драматызаваныя жанры беларускага вяселля: заклінанні, прыгаворы, тосты-зычанні, сцэнкі, гульні. Прыказкі пра шлюб, выбар пары, адносіны ў сям'і і сямейныя абавязкі. Захаванасць вясельнай абраднасці і паэзіі ў сучасным жыцці грамадства.

Тэма 11. Паэзія пахавальнай абраднасці

Пахавальная і памінальная абраднасць. Міфалагічныя і рэлігійныя ўяўленні. Узоры паэзіі пахавальнай абраднасці паводле жанравай прыроды: галашэнні, псалмы, духоўныя вершы. Імправізацыйная прырода галашэнняў. Традыцыйная паэтыка як сродак павышэння эмацыянальнасці. Прыказкі пра смерць, сіроцтва, удаўство. Захаванасць пахавальнай абраднасці і паэтычнай творчасці ў сучасным жыцці.

Раздзел IV. Пазаабрадавы фальклор

Тэма 12. Песенныя жанры фальклору

Песня – універсальны лірычны жанр фальклору. Лірыка – вуснамоўнае паэтычна-песеннае мастацтва, сродак эстэтычнага самавыяўлення асобы, раскрыцця ўнутранага свету чалавека. Падзел народнай песеннай лірыкі паводле тэматычнага прынцыпу: лірыка кахання, сямейная, жартоўная, сацыяльна-бытавая. Гістарызм сацыяльна-бытавой лірыкі. Песні казацкія, чумацкія, антыпрыгонніцкія, бурлацкія, батрацкія, прымацкія, рэкруцкія і салдацкія песні.

Падзел народнай песеннай лірыкі паводле жанравай прыроды: песні эпічныя (гераічныя, гістарычныя, сацыяльна-бытавыя, камічныя), лірыка-эпічныя (балады, народныя рамансы), лірыка-драматычныя (гульнявыя, карагодныя).

Лірычны герой. Традыцыйныя матывы народнай лірыкі. Сродкі мастацкага адлюстравання рэчаіснасці ў беларускай песеннай лірыцы.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 13. Празаічныя жанры фальклору

Празаічныя жанры фальклору: спосаб мастацкага адлюстравання і асэнсавання рэчаіснасці. Казкавая проза: казкі пра жывёл, чарадзейныя, бытавыя (уласна бытавыя, сацыяльна-бытавыя і навелістычныя). Алегарычнасць як аснова вобразнай сістэмы казак пра жывёл. Трансфармацыя архаічнага канфлікту чалавека і сіл прыроды ў сацыяльны або бытавы канфлікт у чарадзейнай казцы. Сацыяльныя адносіны, сялянскі побыт і народныя маральна-этычныя нормы ў бытавых казках. Разнавіднасці казачнага эпасу: легендарныя казкі, казкі-небыліцы. Народнае пераасэнсаванне рэлігійных догматаў у легендарных казках. Сродкі стварэння мастацкіх вобразаў у казках-небыліцах.

Няказкавая проза: легенды, паданні, сказы, прымхліцы. Інфарматыўная функцыя як вызначальны фактар няказкавай прозы. Легенды паводле гісторыка-тэматычнага прынцыпу: этыялагічныя (касмаганічныя, зааганічныя), духоўна-этычныя, гісторыка-культурныя, дэманалагічныя. Светапоглядны дуалізм легенд. Прынцыпы гуманізму і народнай этыкі ў легендах. Паданні паводле тэматычнага прынцыпу: гістарычныя, тапанімічныя, паданні пра скарбы, міфалагічныя паданні. Анекдоты, жарты.

Тэма 14. Малыя празаічныя жанры фальклору

Разнавіднасці народнай афарыстыкі: прыказкі, прымаўкі, прыметы, павер'і, загадкі, выслоўі. Пытанні тэрміналогіі і размежавання жанраў: прыказкі і прымаўкі, прыметы і павер'і. Закончанасць думкі як вызначальнае адрозненне. Сінанімія і антанімія. Праблема літаратурнага перакладу. Прыказкі як увасабленне народнай мудрасці, жыццёвага вопыту і маральна-этычных норм. Разнастайнасць іх тэматыкі. Афарыстычнасць прыказак, іх класіфікацыя. Анімістычная аснова загадак, сувязь іх з іншасказальнай мовай. Этнаграфізм загадак. Багацце жанравых формаў загадак (сказы, пытанні, жарты, задачы). Прыказкі і загадкі як сюжэтны элемент у песнях і казках.

Тэма 15. Замовы

Унікальнасць і архаічнасць жанру. Анімістычная аснова і ўтылітарна-магічная прырода замоў. Носьбіты замоў і асаблівасці бытавання. Знахарства і чарадзейства. Хрысціянская сімволіка ў замовах. Замовы паводле тэматычнага прынцыпу: гаспадарчыя, ахоўныя, лекавыя, замовы, звязаныя з сацыяльным і сямейным бытам. Кампазіцыя замоў. Паэтыка замоў. Існаванне замоў у сучасным жыцці.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 16. Народны тэатр

Народны тэатр як від народнай творчасці. Умоўнасць мастацка-выяўленчых кампанентаў, непасрэднасць кантакту з гледачамі. Сінкрэтызм. Травестацыя. Лялечны тэатр "Батлейка". Школьны тэатр. Інтэрмедыі. Народная драма. "Цар Максімілян". Народная драма як найвышэйшая форма народнага тэатра. Карнавальныя матывы народнай драмы. Прымеркаванасць да каляднага цыкла народных гульняў і паказаў. Рэпертуар, галоўныя матывы і вобразы народнага тэатра.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Беларуская* вуснапаэтычная творчасць: падруч. для студэнтаў філал. спец. ВНУ / К. П. Кабашнікаў, А. С. Фядосік, А. С. Ліс [і інш.]. – 2-е выд., перапрац. – Мінск: Лексіс, 2000. – 512 с.

2. *Беларускі* фальклор: хрэстаматыя / склад. К. П. Кабашнікаў [і інш.]. – Мінск: Выш. шк., 1985. – 749 с.

3. *Беларускі* фальклор: энцыклапедыя: у 2 т. / рэдкал.: Г.П.Пашкоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Бел. энцыкл., 2005–2006.

4. *Беларусы:* у 11 т. / Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. – Мінск: Беларус. навука, 1995. – Т. 7: Вусная паэтычная творчасць / НАНБ; Г. А. Барташэвіч, Т. В. Валодзіна, А. І. Гурскі [і інш.]; рэдкал.: В. М. Бялявіна, М. Ф. Піліпенка, У. І. Чаквін [і інш.]. – 2004. – 586 с.

5. *Казакова, І. В.* Беларускі фальклор: вучэб. дапам. / І. В. Казакова. – Мінск: Выд. цэнтр БДУ, 2007. – 309 с.

6. *Энцыклапедыя* літаратуры і мастацтва Беларусі: у 5 т. / рэдкал.: І. П. Шамякін (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: БелСЭ, 1984–1987.

Дадатковая

1. *Аксамітаў, А.С.* Прыказкі і прымаўкі: тлумачальны слоўнік прыказак і прымавак з архіваў, кафедральных збораў, рэдкіх выданняў XIX і XX стст. – Мінск: Беларус. навука, 2002. – 319 с.

2. *Балады:* у 2 кн. / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. – Мінск: Навука і тэхніка, 1977. – 337 с. – (Беларуская народная творчасць).

3. *Беларуская* міфалогія: энцыкл. слоўнік / С. Санько, Т. Валодзіна, У. Васілевіч [і інш.]. – Мінск: Беларусь, 2004. – 506 с.

4. *Беларускі* фальклор: жанры, віды, паэтыка: у 6 кн. / рэдкал.: А.С.Фядосік (гал. рэд.) [і інш.], АН Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. – Мінск: Беларус. навука, 2001–2006. – Кн. 1: Каляндарна-абрадавая паэзія / А. С. Ліс [і інш.]. – 2001. – 515 с.; Кн. 3: Пазаабрадавая паэзія / А. І. Гурскі, Г. А. Пятроўская, Л. М. Салавей. – 2002. – 563 с.

5. *Беларускія* прыказкі, прымаўкі, фразеалагізмы: зборнік / склад. Ф. Янкоўскі. – Мінск: Беларус. навука, 2004. – 493 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

6. Валачобныя песні / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; склад.: Г. А. Барташэвіч [і інш.]; рэдкал.: В. К. Бандарчык [і інш.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1980. – 549 с. – (Беларуская народная творчасць).

7. Валодзіна, Т. В. Семантыка рэчаў у духоўнай спадчыне беларусаў / Т. В. Валодзіна. – Мінск: Тэхналогія, 1999. – 167 с.

8. Веснавыя песні / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; склад.: Г. А. Барташэвіч, Л. М. Салавей; рэд. К. П. Кабашнікаў. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979. – 596 с. – (Беларуская народная творчасць).

9. Восточно-славянский фольклор: словарь научной и народной терминологии / редкол.: К. П. Кабашников (отв. ред.) [и др.]. – Минск: Навука і тэхніка, 1993. – 478 с.

10. Вяселле: песні: у 6 кн. / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; склад. Л. А. Малаш. – Кн. 1–6. – Мінск, 1980–1988. – (Беларуская народная творчасць).

11. Гілевіч, Н. С. Паэтыка беларускай народнай лірыкі / Н. С. Гілевіч. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1975. – 287 с.

12. Жартоўныя песні / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; склад. І. К. Цішчанка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1974. – 728 с. – (Беларуская народная творчасць).

13. Жарты, анекдоты, гумарэскі / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; склад. А. С. Фядосік; рэд. В. К. Бандарчык. – 2-е выд. – Мінск: Беларус. навука, 2005. – 502 с. – (Беларуская народная творчасць).

14. Жніўныя песні / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; рэд.: А. С. Фядосік [і інш.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1974. – 814 с. – (Беларуская народная творчасць).

15. Жыцця адвечны лад: беларускія народныя прыкметы і павер'і / уклад., [прадм., пер.] У. Васілевіча. – Мінск: Маст. літ., 1998. – Кн. 2. – 607 с.

16. Загадкі / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К.Крапівы; склад. М. Я. Грынблат; рэдкал.: В. К. Бандарчык [і інш.]. – 2-е выд., выпр. і дапрац. – Мінск: Беларус. навука, 2004. – 362 с. – (Беларуская народная творчасць).

17. Замовы / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К.Крапівы / уклад., сістэматызацыя тэкстаў, уступ. арт. і камент. Г. А. Барташэвіч. – 2-е выд. – Мінск: Беларус. навука, 2000. – 595 с. – (Беларуская народная творчасць).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

18. Зімовыя песні: калядкі і шчадроўкі / уступ. арт. А. Гурскага; пад рэд. М. Я. Грынблата. – Мінск: Навука і тэхніка, 1975. – 736 с.

19. Зямля стаіць пасярод свету: беларускія народныя прыкметы і павер'і / уклад., [прадм., пер.] У. Васілевіча. – Мінск: Маст. літ., 1996. – Кн. 1.– 591 с.

20. Зямная дарога ў вырай: беларускія народныя прыкметы і павер'і / уклад., [прадм., пер.] У. Васілевіча. – Мінск: Маст. літ., 1999. – Кн. 3. – 654 с.

21. Казкі пра жывёл і чарадзейныя казкі / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы; склад. К. П. Кабашнікаў; рэдкал.: В. К. Бандарчык [і інш.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1971. – 528 с. – (Беларуская народная творчасць).

22. Казкі ў сучасных запісах / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы; склад. К. П. Кабашнікаў; рэдкал.: А. С. Фядосік [і інш.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1989. – 437 с. – (Беларуская народная творчасць).

23. Крук, І. І. Следам за сонцам: беларускі народны каляндар / І. І. Крук. – Мінск: Ураджай, 1998. – 216 с.

24. Купальскія і пятроўскія песні / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы. – Мінск: Навука і тэхніка, 1985. – 662 с. – (Беларуская народная творчасць).

25. Кухаронак, Т. І. Радзінныя звычаі і абрады беларусаў: канец XIX–XX ст. / Т. І. Кухаронак. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993. – 126 с.

26. Легенды і паданні / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы. – 2-е выд., дап. і дапрац. – Мінск: Беларус. навука, 2005. – 550 с. – (Беларуская народная творчасць).

27. Лепешаў, І.Я. Слоўнік беларускіх прыказак / І. Я. Лепешаў, М. А. Якалцэвіч. – Мінск: Беларус. навука, 2002. – 509 с.

28. Лірычныя песні: зборнік / уклад. і рэд. Н. С. Гілевіча. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1976. – 263 с. – (Беларускі фальклор у сучасных запісах).

29. Ліс, А. С. Каляндарна-абрадавая творчасць беларусаў: сістэма жанраў. Эстэт. аспект / А. С. Ліс; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы. – Мінск: Беларус. навука, 1998. – 186 с.

30. Ліцвінка, В. Д. Слова міма не ляціць: бел. нар. прыказкі і прымаўкі / В. Д. Ліцвінка, Л. А. Царанкоў. – Мінск: Універсітэцкае, 1985. – 194 с.

31. Назвы населеных пунктаў паводле легендаў і паданняў: у 6 кн. / склад., запіс, апрац. А. М. Ненадавец. – Мінск: Беларусь, 1998–2003.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

32. Песні народных свят і абрадаў / уклад. і рэд. Н. С. Гілевіча. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1974. – 294 с. – (Беларускі фальклор у сучасных запісах).

33. Песні пра каханне / АН БССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К.Крапівы; склад. І. К. Цішчанка; рэд. А. С. Фядосік. – Мінск: Навука і тэхніка, 1978. – 378 с. – (Беларуская народная творчасць).

34. Прыпеўкі / уклад. тэкстаў, уступ. арт. і камент. І. К. Цішчанкі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1989. – 451 с. – (Беларуская народная творчасць).

35. Радзіны: абрад. песні / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы; склад.: Г. А. Пятроўская [і інш.]; рэд. А. С. Фядосік. – Мінск: Беларус. навука, 1998. – 635 с. – (Беларуская народная творчасць).

36. Салавей, Л. М. Беларуская народная балада / Л. М. Салавей. – Мінск: Навука і тэхніка, 1978. – 183 с.

37. Сацыяльна-бытавыя казкі: зборнік / Акадэмія навук Беларускай ССР, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы; склад. А. С. Фядосік; рэдкал.: В. К. Бандарчык [і інш.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – 515 с. – (Беларуская народная творчасць).

38. Сысоў, У. М. З крыніц спрадвечных / У. М. Сысоў. – Мінск: Выш. шк., 1997. – 216 с.

39. Сямейна-бытавыя песні / склад. І. К. Цішчанка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1984. – 421 с. – (Беларуская народная творчасць).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Адзнака	Паказальнікі адзнакі
1 (адзін)	Веданне студэнтам асобных фактаў, з'яў і тэрмінаў вывучаемай дысцыпліны
2 (два)	Устойлівая фіксацыя ў памяці студэнта асобных фактаў, з'яў і тэрмінаў вывучаемай дысцыпліны
3 (тры)	Аднаўленне студэнтам часткі праграмнага матэрыялу па памяці. Ізаляванасць ведаў па асобных абрадавых дзеяннях, паняццях, тэмах
4 (чатыры)	Недастаткова сістэмнае ўсведамленне студэнтам вывучаемай дысцыпліны (фальклорных жанраў, сюжэтаў, матываў, міфапаэтычнай асновы абрадаў і інш.). Веданне навуковай і даведачнай літаратуры па фальклоры
5 (пяць)	Усведамленне большай часткі праграмнага вучэбнага матэрыялу (апісанне аб'ектаў вывучэння з тлумачэннем іх светапогляднай міфапаэтычнай асновы), веданне жанравай разнастайнасці беларускага фальклору. Наяўнасць неістотных памылак
6 (шэсць)	Сістэмнае ўсведамленне большай часткі праграмнага вучэбнага матэрыялу. Веданне асноўнай навуковай літаратуры па дысцыпліне. Наяўнасць неістотных памылак
7 (сем)	Трывалыя веды. Разгорнутае апісанне і тлумачэнне аб'ектаў вывучэння, раскрыццё сутнасці з'яў і фармуліроўка азначэнняў. Уменне аналізаваць з'явы фальклору з улікам набытых ведаў. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак
8 (восем)	Поўныя, глыбокія веды. Свабоднае аперыраванне вучэбным матэрыялам дысцыпліны. Сістэмнае веданне студэнтам генезісу каляндарных і сямейных абрадаў, жанравай разнастайнасці пазаабрадавага фальклору. Добрае веданне фальклорных тэкстаў, асноўнай і дадатковай літаратуры па фальклоры. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак
9 (дзевяць)	Грунтоўныя і трывалыя веды. Раскрыццё сутнасці тэарэтычных пытанняў беларускага фальклору, пацверджанне аргументамі і фактамі. Уменне аналізаваць з'явы беларускай народнай традыцыйнай культуры з улікам ведаў па этнаграфіі, гісторыі, мовазнаўстве. Веданне значнай колькасці фальклорных тэкстаў. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак
10 (дзесяць)	Глыбокае асэнсаванне вывучаных з'яў беларускага фальклору. Разуменне студэнтам агульнатэарэтычных пытанняў беларускага фальклору, актуальных праблем навукі. Уменне прымяняць свае веды ў межах прафесійнай дзейнасці, аналізаваць з'явы беларускай народнай традыцыйнай культуры ў шырокім гісторыка-культурным кантэксце. Веданне значнай колькасці фальклорных тэкстаў, навуковай літаратуры па пытаннях фалькларыстыкі і звязаных з ёй гуманітарных дысцыплін

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі:

– падрыхтоўка пісьмовых кантрольных работ (заданняў);
– напісанне рэфератаў па асобных раздзелах дысцыпліны;
– напісанне дакладаў на навуковыя канферэнцыі па асобных тэмах дысцыпліны;
– выступленні студэнтаў на семінарах па распрацаваных імі тэмах;
– вуснае апытанне студэнтаў падчас заняткаў;
– пісьмовы экзамен, вусны экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

ВУСНАЯ НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ
Раздзел II. БЕЛАРУСКІ ФАЛЬКЛОР

Тыпавая вучэбная праграма
для вышэйшых навучальных устаноў
па спецыяльнасці 1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці
1-18 01 01-05 Народная творчасць (фальклор)

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Карэктар В.Б.Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л.М.Мельнік

Падпісана ў друк 2011 г. Фармат 60×84 1/16.
Папера пісчая № 2. Ум. друк. арк. . Ул.-выд. арк. .
Тыраж экз. Заказ .

УА "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў".
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.
Ліцэнзія № 02330/0003939 ад 19.05.2011 г.

Надрукавана на рызографе
УА "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў".
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.